

Att läsa rockpoeter med hjälp av Bibeln

I "Konstens sakrament" analyserar SvD-kritikern John Sjögren kristna tankemönster i verk av såväl Gustav Mahler och Inger Christensen som rockpoeterna Bruno K Öijer och Bruce Springsteen. Det resulterar i personliga men samtidigt relevanta och inspirerande tolkningar, skriver Maria Schottenius.

Det är ingen idé att klaga på litteraturens livsbetingelser. Det är som det är. Netflix och HBO har stulit av vår lästid. Liksom sociala medier. Att hålla tempo med det nyutgivna ingår i den litterära marktjänsten för många bokläsare, men vad händer sedan? När disken är diskad och julboken läst? Med alla de andra böckerna? De som gått ur sortimentet? Och vad gör man med sin läsning?

En person som tar sin egen läsning flera steg vidare är kulturskribenten John Sjögren. Han bor i Uppsala, är född 1983 och medverkar förutom i UNT i en rad tidningar och tidskrifter, inte minst i Svenska Dagbladet där han skrivit understreckare om några av de författarskap som han behandlar i sin essäsamling "Konstens sakrament".

Sjögren har studerat litteratur- och religionsvetenskap och tar med sin beläsenhet även på andra områden när han

arrangerar möten på djupet med texter, filmer, konst och musik som engagerat honom. Det speciella med John Sjögrens läsningar är att de rör sig i en kristen kulturtradition, han ser i verken kristna tankar och tankemodeller och svarar på dem. I flera fall återges uttalade kristna tankemönster från upphovsmännens sida. Dessa spår har ofta ignorerats av den tidigare kritiken. Man har lyft på hatten och gått förbi just de delar av verket som Sjögren nu lyfter fram som de centrala.

John Sjögren själv har frikyrklig bakgrund, men har konverterat till katolicismen. Något som kanske kan ge en extra biljett in till författaren Torgny Lindgrens tankevärld där Sjögren uppenbarligen känner sig hemma, och där titelns utlovade konstens sakrament återfinns i riklig mängd. Det gäller mysteriet med "Pölsan" men framför allt med den fulländade "gudomliga sötman" i "Hummelhonung". John Sjögren kopplar Lindgrens syn på sakramenten till den katolska, som innebär att Gud uppenbarar sig för människan i skapelsen. Torgny Lindgren i sin tur vidgar denna sakramentslära "så att hela existensen, och allt i den, framstår som ett sakrament". John Sjögren fortsätter sina tråningar genom detta författarskap och kommer efter 60 sidor i hamn med näten fulla.

I kapitlet "Mina möten med Mahler" är inte det kyrkliga mönstret på samma sätt uttalat från kompositören, som enligt Sjögren bar på en innerlig, men odogmatisk gudstro, och visserligen hade konverterat till katolicismen, men förmodligen som "ett rent karriärmässigt drag". Han ville bli dirigent vid Wiens hovopera. Så Gustav Mahler, som kom från en judisk familj, konverterade. Ett möjligt sätt att undgå tidens antisemitism och öppna karriärvägarna.

I essän om Mahler, där författaren på ett klokt sätt tar Mahlerkännaren och Svenska Dagbladet-skribenten Carl-Johan Malmbergs sällskap genom texten, läser John Sjöberg in sin kristna kontext på ett lite annat sätt än hos exempelvis Torgny Lindgren. ”Det var inte genom religionen, utan genom konsten, som Mahler sökte frälsning.” Men trots det, särskilt i den andra symfonin med dess uppståndelsetema, hittar John Sjögren ”korsets kosmiska drama”, ”dopets symboliska död” och till sist konsten att leva. Lidandets mening är en fråga som uppehåller Mahler, och Sjögren, som får hjälp av Schopenhauer. Och när det gäller evighetslängtan kopplar han på Nietzsche.

Jag uppskattar John Sjögrens sätt att praktisera. Att med frisk aptit närma sig texter med sin egen beläsenhet och sin förförståelse. Så är ju liv och läsning beskaffat. Man möter allt nytt med det man tidigare mött. Och John Sjögrens personliga läsning känns både relevant och inspirerande.

Bruno K Öijer kallas i boken för ”det förlorade paradiset poet” och jag tror att författaren träffar en väsentlighet hos poeten när han skriver att Öijer i sina dikter vill ”omfamna det inre barnet”. Sjögren ser hans fyra senaste diktsamlingarna som ett ”credo förklätt till requiem”, det vill säga ”förlusten som trosbekännelse”. Jag vet inte, men kan tänka mig att den magnifike gamle rockpoeten kan tycka att det känns rätt fint.

Förundran och vördnad är de ord John Sjögren finner när han berättar om hur Inger Christensen gestaltar sin poesi som, särskilt i samlingen ”Alfabet”, betraktar världen som ett mirakel. Och samtidigt, inuti allt skapat ligger förintelsen innesluten. Det är i den paradoxen och vissheten som Christensens poesi verkar, och Sjögren argumenterar

övertygande.

Missä inte heller essäerna om Tarkovskij, Mare Kandre, Birgitta Trotzig och Bruce Springsteen som enligt författaren med hopp och förtvivlan beskriver en "gestaltad kamp".

Genom att läsa och tolka verken inom en kristen tankesfär ställer John Sjögren dem på nya trampoliner och utvinner nya insikter. Ett grepp som varit närmast tabu inom litteraturforskningen, men som författaren här tillämpar utan krumbukter. Och som ger utdelning. John Sjögren kan synas ge alternativa tolkningar av de verk som avhandlas. Men som alternativ känns de märkvärdigt giltiga.